

Nr 79.

Av herr **Pauli**, om anslag till anordnande genom infödd lärare av undervisning i franska vid de allmänna läroverken m. m.

Undervisningen i främmande levande språk vid läroverk, kommunala och enskilda skolor genom infödda lärare har hittills, med få undantag, meddelats endast i tyska och engelska. Vid upprepade tillfällen hava emellertid under de gångna åren ämneskonferenserna vid olika läroverk till skolöverstyrelsen inkommit med framställningar om liknande undervisning i franska, och dessa hava i några fall av Kungl. Maj:t beviljats. Om sålunda redan tidigare assistentundervisning i franska var önskvärd, så synes den, som överstyrelsen framhåller i sin framställning om saken till Kungl. Maj:t, numera vara nödvändig. Detta visar sig bl. a. av de många framställningar om åtgärder för anordnande av dylik undervisning, vilka under det sista året ingått till skolöverstyrelsen såväl från statsläroverk som från enskilda skolor och vilka också i vissa fall beviljats; så komma vid Västerås läroverk samt Göteborgs högre realläroverk kurser i franska att under vårterminen 1929 givas av infödd lärare. Dessa framställningar giva vid handen, att i den mån man lärt känna det gagn undervisningen i tyska och engelska haft av de infödda lärarna, önskningarna att göra franska språket delaktigt av samma fördelar tagit fast form. Framför allt har härvid hänsyn tagits till den förändrade ställning franskan ernått vid våra skolor genom de nya undervisningsplaner för läroverken, som utfärdats den 29 juni 1928. Ifrågavarande undervisningsplaner giva nämligen åt franskan ett vida större utrymme än i föregående läroplaner varit tillmätt för detta språk. Sålunda är franskan numera obligatoriskt ämne i realskolan för de lärjungar, som skola fortsätta på gymnasiet. Vidare påbörjas studiet av ämnet numera redan i gymnasiets lägsta ring, och skriftliga översättningsövningar i franska komma att i vissa av läroverkens klasser införas i samma utsträckning som i övriga främmande språk; franska blir dessutom i vissa fall kärnäme, och läsningen av fransk litteratur kommer att i fortsättningen få ett större omfång än vad som tidigare var möjligt. I lämplig utsträckning skola åt lärjungarna lämnas anvisningar beträffande litteraturläsning på egen hand. Slutligen bör litteraturläsningen på det högre gymnasiestadiet enligt kursplanen ske i litteratur- och kulturhistorisk belysning.

Av det anförda framgår, att undervisningen i franska vid våra skolor numera kommer att arbeta med helt andra förutsättningar än under de gångna decennierna samt för den skull i fråga om planläggningen bör ställas i jämn-

bredd med undervisningen i de övriga främmande levande språken. Då de infödda lärarna i såväl tyska som engelska visat sig göra en synnerligen gagnande insats, särskilt i fråga om inriktningen av undervisningen på det i egentlig mening levande språket, talspråket, och då en liknande anordning även för franskans vidkommande skulle bliva av samma stora betydelse, har skolöverstyrelsen föreslagit, att undervisningen i franska måtte i nu berörda avseende likställas med undervisningen i de övriga främmande levande språken, och för anordnande av assistentundervisning i franska vid statsläroverk, kommunala och enskilda skolor begärt ett anslag av femtusen kronor.

Departementschefen har i statsverkspropositionen förklarat sig finna vissa skäl tala för bifall till nämnda framställning, men har likväl ansett sig böra tillstyrka att tills vidare ingenting göres åt saken. Då emellertid redan under innevarande läsår franskans studium utvidgats vid läroverken och de ovan nämnda nya kursplanerna från och med höstterminen 1929 träda i full tillämpning, synas alla skäl tala för att möjlighet till assistentundervisning i franska beredes redan innevarande år. Detta synes så mycket mera befogat, som man torde kunna förutse, att i annat fall nya framställningar om särskilda kurser av ifrågavarande slag komma att ingå i ökad omfattning och anordnandet av dylika separata kurser i längden torde visa sig vida kostsammare än anställandet av en fast assistent i franska.

Vad arvodets storlek beträffar, delar jag visserligen skolöverstyrelsens mening, att det nuvarande arvodet för assistenterna i tyska och engelska måste betraktas som en otillräcklig ersättning för deras maktpåliggande och krävande arbete, och att därför såväl för dem som för en blivande assistent i franska ersättning borde utgå med högre belopp, men då Kungl. Maj: t icke ansett sig kunna för närvarande förorda den av överstyrelsen föreslagna höjningen, har jag sett mig nödsakad att även i fråga om den här föreslagne assistenten i franska stanna vid samma avlöningsbestämmelser, som gälla för de redan nu vid våra läroverk anställda infödda språklärarna.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen för anordnande genom infödd lärare av undervisning i franska vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter måtte för budgetåret 1929—1930 anvisa ett extra anslag av kronor 3,500:—.

Stockholm den 21 januari 1929.

Ivan Pauli.